

TALHA APAK

Yeminli Mali Müşavir (YMM)
talha.apak@paradergi.com.tr

Vergi sistemine 1985 yılında giren KDV, kamuya en fazla kaynak sağlayan ama aynı zamanda en çok eleştirilen vergi durumunda. Daha başarılı sonuçlar almak ve tarafları memnun etmek için KDV'nin günümüz koşullarına uygun hale getirilmesi gündemde...

32 yıllık KDV sistemi değişiyor

İLK olarak 1985 yılında, dönemin Özal Hükümetince kabul edilerek yürürlüğe konulan Katma Değer Vergisi (KDV) uygulaması, kamuya çok önemli kaynak sağlamakla birlikte, mükellefler tarafından hep eleştiri konusu oldu.

Geçtiğimiz aylarda, Maliye Bakanı Naci Ağbal tarafından gündeme getirilen 'KDV reformu' kamuoyunda heyecanla karşılandı ve farklı beklentiler oluştu. Bakan Ağbal, "KDV sistemi, bu haliyle sürdürülebilir değil. Yatırımın, üretimin, istihdamın ve ihracatın önünde ciddi bir engel oluşturuyor" dedi. Maliye Bakanı ayrıca, "Gelen talepler ve şikâyetler çerçevesinde gördüğüm şu ki KDV Kanunu'nda mutlaka ve mutlaka köklü birtakım değişiklikler yapmak gerekiyor. KDV'den herkes şikâyetçi, şu ana kadar KDV'den memnun olan kimseyi görmedim. Ne zaman KDV konusu açılrsa ya oranlar aşağıya çekilsin, ya iade süreleri kısaltılsın, bu karmaşıklıklar ortadan kaldırılsın şeklinde çok sayıda talep var" sözleri de çok olumlu karşılandı.

MEVCUT SİSTEM NASIL İŞLİYOR?

KDV sorumlu (aracı) mükelleflerce takip edilmekle beraber, asıl yüklenicisi son nihai tüketicidir. Mal veya hizmeti temin ederken ödenen KDV ile satıştan tahsil edilen hesaplanan KDV arasındaki olumlu farkı idareye ödeyecek olanlar esas itibarıyla sorumlu KDV mükellefleridir. KDV'nin asıl mükellefi ise yüklenicisi olan nihai tüketicilerdir. Örneğin, televizyon üreten bir fabrika, satış sırasında müşteriden aldığı KDV'yi beyannamesinde hesaplanan KDV olarak beyan ediyor. Buna karşılık televizyonun üretimi için ödediği bedelin KDV'sini ise indirim konusu yapıyor. Sonuçta, KDV yükü televizyonu alıp evinde kullanan tüketiciye yansıyor. KDV iadesinde ise, mal ve hizmet alışları KDV'ne tabi ancak, mal veya hizmet satışları KDV'ne tabi değil veya indirimli KDV'ne tabi ise, bu durumda fazla ödenen (yüklenilen) KDV belli usul ve esaslar dahilinde mükellefe iade ediliyor.

Genel anlamda, harcamaların vergilendirilmesi olarak kabul edilen bu sistem, alım/satım konu edilen mal ve hizmetlerin el değiştirmesi sırasında vergilendirilmesini öngörüyor. 1985

yılında uygulamaya konulan KDV, toplum tarafından kısa zamanda kabullenildi ve meslek mensuplarının büyük gayret ve çabası sonucunda sisteme uyumu sağlandı. Ancak 1985 yılından günümüze kadar geçen zaman içinde gerek siyasi gerekse ekonomik gerekçelerle kanunda çok sayıda istisna, muafiyete ve tevkifata ilişkin düzenleme yapıldı. Bu da, mevcut KDV sisteminde bir karmaşaya neden oldu; bunun sonucunda

vergi idaresi en çok öznelgeyi KDV konusunda vermiş bulunuyor.

VERGİ İSTATİSTİKLERİ

Konuya sadece KDV açısından bakıldığında beyannameli mükellef sayısı 2 milyon 500 bini aşmasına karşılık 80 milyon vatandaşın KDV ile ilişkisi bulunuyor. Diğer bir ifade ile KDV bir tüketim vergisi olduğundan, harcama yapan herkes devlette dolaylı da olsa KDV ödüyor.

Vergi mükellefi sayıları

- Katma değer vergisi mükellefi	2.538.795
- Gelir vergisi mükellefi	1.852.482
- Kurumlar vergisi mükellefi	741.226
- Basit usul mükellefi	769.649
- Gelir stopaj mükellefi	2.652.065
- GMSİ mükellefi	1.904.972

Dikkat edileceği gibi, ülkemizde vergi mükellefi sayısının 80 milyona oranı çok düşük. 2016 Ocak-Aralık döneminde bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 14.8 oranında artarak 554.4 milyar TL olurken, bütçe giderleri ise yüzde 15.3 oranında artarak 583.7 milyar TL olarak gerçekleşiyor. 2016 Ocak-Aralık döneminde vergi gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12.5 oranında artarak 458.7 milyar TL olarak olurken, faiz